

מסורת הש"ס

א) ועיניו עב: בילע ב: קדושן כ: גיטין מל: ער: חולין נט: מנחם עט: ג) נפי: עלו זה מבד רש"י בילע ב: ד"ה הסלח: ופי' בכימ פיי משיב' ה"א: ג) וינחמו קבל: חולין מג: ד) וישי' מוש' סנהדרין כט: ד"ה ארבעים: ט) מה: כה: נל: פ"ט: ו) נלקמן ס: סנהדרין פ"ג: ז) עיני: ח) נלעל יט: מכות ט: ט) צ"ק פה:

גליון הש"ס

גבי' בח הדהירא: ב"ר: ע"י רש"י פסחים ק"ב ע"א ד"ה לודיעין מהו וע"י א"ר סי' כב: שם בל הדיב הדרשת לחאי קרא: כעין וז לקמן סג ע"א: רש"י ד"ה שיא יחא בגי'י: שלא תעקב: ע"י מה דף טז ע"ב מוש' ד"ה קמ"ל:

הגהות הגר"א

א) גבי' (דל"ר פ"ח) חל"מ: [ב] שם (למפסטי בי ח"ר י"א ורופאמן חתם לפי) חל"מ: וצ"ב כי רופא' חתם חתם: [ג] שם חס: צ"ב וכו' צ"לש' אכל גורסת סב"ה והנכנס' חולס:

לעזי רש"י

לימ"ן [לימיון]: רפש, בוך:

מוסף רש"י

בב הדהירא עדיף ליה. טוב לו להמעיט כח דבני המהיר, שאז טומן על שמעמו ואינו ירא להסיר, אכל כח המספיק איהו לאזי סכל יעיל להחמיר ואפילו בדבר מובהק (ביצה מה). אין מוזכרין מעשה נסים, להטיל ראות מן (חולין נט), מרישיה לספינה. אם חלח להטיר למקלה זו יש לך להטיר יפה בין בכתמים בין בסופר (קטן טז): לו: מלן דמיס' ליה מרישיה לקופיה מריש' מעשיותה יפה (סנהדרין ט). וההתב' אשרי אדם מופחד תמיד, דחל לנלות הטול שלל מלע חלקו נקב אל אעשה אחרת ואלא נקב חל' אעשה שניתנה רשות לרופא לרפאות. ואלא למתקין רממט' ממי ואסור ממי (ב"ר פח).

רבינו חננאל

מכילל דכי קנה וחזר וקנה הואיל ונכשו אין לו כיוצא בהן דכחי וכל צריך לברך, לישנא אחרינא אמר רב הונא לא שאנו אלאים שלא קנה כיוצא בהן, אבל אם קנה כיוצא בהן אין צריך לברך, ור' יוחנן אמר אחד זה ואחד זה צריך לברך, כלומר, בין קנה כיוצא בהן בין לא קנה כיוצא בהן צריך לברך. מיתביי בנה בית חדר, ואין לו כיוצא בהן צריך לברך דבבי ר' מאיר, ר' יהודה אמר בין כך ובין כך צריך לברך. דייקנן מינה לר' מאיר מדרקאני ואין לו כיוצא בהן (הא' יש לו כיוצא בהן) אף על פי שלאו מנולם כמותם אין צריך לברך, ור' יהודה אמר בין יש לו כיוצא בהן ובין אין לו כיוצא בהן הואיל ולא קנה עריין כיוצא (בהן) צריך לברך. בשלמא לישנא קמא רב הונא כר' מאיר ור' יוחנן כר' יהודה, אלא לישנא בתרא בשלמא

דקנה וחזר וקנה דכחי הכל אין לריך לנכך. דהא רבי יוחנן לא אמר לריך לנכך אלא משום דלענין קנייה חדש הוא: ואיכא דאמרי כו' מכלל דכי יש לו וקנה דכחי הכל לריך לנכך. דהא רב הונא לא אמר אין לריך לנכך אלא דקנה וחזר וקנה דליכא חדש כלל אכל יש לו וקנה דליכא חדש מודה הוא ללריך: בין כך ובין כך. בין שיש לו בין שאין לו הואיל ולא קנה הראשונים ועכשו קנה לריך לנכך: לא כר' מאיר ולא כרבי יסודה. דאפילו רבי יהודה לא פליג אלא ביש לו וקנה אכל בקנה וחזר וקנה לא: דמסקא ארעא שרטון. לימ"ן מחמת המיס והוא ליה לנול: השתא מיהא רעה היא. שמחלת מבוואה של שנה זו ומנכך צורך דין האמת: ועל הטוב שהיא מעין הרעה. יצרך הטוב והמטיב: מאי היא. כגון דלשכח מליאה: שלא יסריה. הוצע אלא יקלוט ויהיה ולד ולאחר שלשה ימים אם לא קלט כבר הסריח ואין תפלה מועלת: שלא יפא סנדל. *שלא מתעבר אשמו ולד אחר ויהיה פומח נורמו של ראשון ודומה לדג של ים ששמו סנדל. הכי אמרינן במס' דה (דף כה:) סנדל דומה לסנדל

הרואה פרק תשיעי ברכות

ס.

של ים ומתחלתו ולד היה אלא שנרף משל לאדם שסטר את חזירו והחזיר נורמו לאחריו: ומי מהני. תפלה לזכר אפילו במוך ארבעים יום והלא הדבר תלוי בהוצעה תחלה: הכי גרסינן משנתם לה דמהניא כגון שהוריעו שנים צנח אחס: כל היכי דדרשה ליה להאי קרא. מדרש לחדא משמעות:

מסיפיה לרישיה מדריש. מי שנכנס לנז בנמוך ב"י משמעה רעה לא יירא: בדברי תורה כפי. אשרי אדם מופחד תמיד שמה משתבח ממנו שממוך כך הוא מחזיר לשנותם תמיד: טנו רבנן. בן עזאי אמרה דאמר שמים כניסמו ושמים ציליאו: לים לן צה. זהר צעלמו של יפשה או אס פשע כבר אל יכנס במקום סכנה: צי צני. צית המרחץ: מסופיה. חפירה שהמים נופלים לתוכה וצני אדם רוחנים על גבי תקרה שעל גבה: צחד אצריה. צורעו החזיק אחד או שנים וזה צוה החזיקו עד מלאה ואחד: היינו דרבי אחא. דעבי אודוי שהולאמני לשלוס: שאין דיקן על שני אס' וכו'. כלומר לא היה להס לעסוק צרפאות אלא לנקש רחמים: הסמכדו

וקנה דאין צריך לברך להודיעך כחו דר' יהודה (ב) כח הדהירא עדיף ליה: *מברך על הרעה כו': היכי דמי כגון דשקל בדקא בארעיה אף על גב דטבא היא לדידיה דמסקא ארעא שירטון ושבחה השתא מיהא רעה היא: יועל הטובה כו': היכי דמי כגון דאשכח מציאה אף על גב דרעה היא לדידיה דאי שמע רבא מלכא שקיל לה מיניה השתא מיהא טובה היא: היתה אשתו מעוברת ואמר יהי רצון מהר דינה מאי ואחר אמר רב לאחר שדנה לאה דין בעצמה ואמרה י"ב שבבים עתידין לצאת מיעקב ששה יצאו ממני וארבעה מן השפחות הרי עשרה אם זה זכר לא תהא אחותי רחל כאחת השפחות מיד נהפכה לבת שנא' ותקרא את שמה דינה *אין מוזכרין מעשה נסים ואיבעית אימא מעשה דלאה בתוך ארבעים יום הוה כרתניא שלשה ימים הראשונים יבקש אדם רחמים שלא יסריה משלשה *ועד ארבעים יבקש רחמים שיהא זכר מארבעים יום ועד שלשה חדשים יבקש רחמים שלא יהא סנדל משלשה חדשים ועד ששה יבקש רחמים שלא יהא נפל מששה ועד תשעה יבקש רחמים שיצא בשלום ומי מהני רחמי והא"ר יצחק בריה דרב אמי *איש מזריע תחלה יולדת נקבה אשה מזרעת תחלה יולדת זכר שנאמר *אשה כי תזריע וילדה זכר הכא במאי עסקינן כגון שהוריעו שניהם בבת אחת: היה בא בדרך: ת"ר מעשה בהלל הזקן שהיה בא בדרך ושמע קול צוזה בעיר אמר מובטח אני שאין זה בתוך ביתי ועליו הכתוב אומר *משמעה רעה לא יירא נכון לבו בטוח בה' אמר רבא *כל היכי דדרשת להאי קרא *מרישיה לספינה מדריש מרישיה לספינה מדריש משמעה רעה לא יירא מה טעם נכון לבו בטוח בה' מסיפיה לרישיה מדריש נכון לבו בטוח בה' משמעה רעה לא יירא ההוא תלמידא דהוה קא אוזיל בתריה דרבי ישמעאל ברבי יוסי בשוקא דציון חזייה דקא מפחיד אמר ליה חטאה את דכתיב *פחדו בציון חטאים אמר ליה *והכתיב *אשרי אדם מופחד תמיד אמר ליה ההוא בדברי תורה כתיב יהודה בר נתן הוה שקיל ואזיל בתריה דרב המנונא אתנח אמר ליה יסורים בעי ההוא גברא לאתויי אנפשיה דכתיב *כי פחד פחדתי ויאיתיני ואשר יגורתי יבא לי והא כתיב אשרי אדם מופחד תמיד ההוא בדברי תורה כתיב: הונכנס לכרך: תנו רבנן *יבכניסו מהו אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהי שתכניסני לכרך זה לשלום נכנס אומר מודה אני לפניך ה' אלהי שהכנסתני לכרך זה לשלום בקש לצאת אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתוציאני מכרך זה לשלום יצא אומר מודה אני לפניך ה' אלהי שהוצאתני מכרך זה לשלום וכשם שהוצאתני לשלום כך תוליכני לשלום ותסמכני לשלום ותציעדיני לשלום ותצילני מכך כל אויב ואורב בדרך אמר רב מתנא ל"ש אלא בכרך שאין דנין והורגין בו אבל בכרך שדנין והורגין בו לית לן בה א"ר אמר רב מתנא אפילו בכרך שדנין והורגין בו זימנין דלא מתרמי ליה אינש דיליף ליה זכותא ת"ר *הנכנס לבית המרחץ אומר יהי רצון מלפניך יי' אלהי שתצילני מזה ומכיוצא בו ואל יארע בי דבר קלקלה ועון ואם יארע בי דבר קלקלה ועון תהא מיתתי כפרה לכל עונותי אמר אביי לא לימא אינש הכי דלא לפתח פומיה לשטן *דאמר ר"ל וכן תנא משמיה דר' יוסי לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן אמר רב יוסף מאי קראה דכתיב *כמעט כסדום היינו לעמורה דמינו מאי אהדר להו נביא שמעו דבר יי' קציני סדום וגו' כי נפיק מאי אומר א"ר אחא מודה אני לפניך יי' אלהי שהצלתני מן האור ר' אבהו על לבי בני אפחית בי בני מתותיה אתרחיש ליה ניסא קם על עמודא שזיב מאה וחד גברי בחד אבריה אמר היינו דר' אחא דאמר רב אחא [א] *הנכנס להקיז דם אומר יהי רצון מלפניך יי' אלהי שיהא עסק זה לי לרפואה ותרפאני [ב] כי אל רופא נאמן אתה ורפואתך אמת לפי שאין דרכן של בני אדם לרפאות אלא שנהגו אמר אביי לא לימא אינש הכי (ט) דתני דבי רבי ישמעאל *ורפא ירפא *מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות כי קאי מאי אומר אמר רב אחא ברוך רופא חנם [ג]

הנכנס אלהי שהכנסתני לשלום וכן ביציאה. הנכנס לבית הכסא אומר התכבדו מכובדים קדושים שמרתי עלייך, וכן כבוד ליי' והמתני לוי עד שאנא, שזה דרך בני אדם. כי נפיק מברך אשר יצר האדם בתוכה וברא בו נקבים נקבים כולו. תנו רבנן הנכנס למרחץ אומר יהי רצון מלפניך יי' אלהי שתצילני מזה ומכיוצא בו לעתיד לבוא ואל יאירע בי דבר קלקלה וטעיל, וכי נאפיק מברך ברוך אשר הצלתני מן האור. הנכנס להקיז דם אומר יהי רצון מלפניך יי' אלהי שיהא עסק זה לי לרפואה ותרפאני, כי אל רופא ורחמן אתה. כי נאפיק מאי, רבא אמר ברוך רופא חיים.

עין משפט נר מצוה

גח א מיי פיי מהל' ברכות [הל' ח] (סמך שנין טו) טושיע' אריח קומן רכב ספינ' ג: גו ג מיי שם הלכה ד (סמך טס) טושיע' אריח סי' רכב ספינ' ד: גו ד מיי שם הלכה [נכנ] כה סמך שם טושיע' אריח סימן לל ספינ' ה: גח ו מיי שם הלכה כ טושיע' שם ספינ' ג: גכ ז מיי שם הל' כ טושיע' שם ספינ' ד: ח טושיע' י"ד שטן טו ספינ' ה:

תורה אור השלם

- ואחר ילקד בת ותקרא את שמה דיקד:
- בראשית ל כא דבר אל בני ישראל לאמר אשח בי תוריע וילקד וקרא שמה בשעת ימיס כימי גית דוהה תשקמו: ויקרא יב ב משמעה רעה לא יירא נכון לבו בטח בך:
- חללים קיב ז פחדו בציון חטאים אחר רעך ונחפס מי יגור לנו אש אובלחא מי יגור לנו מוקדי עולם:
- אשרי אדם מופחד תמיד ותקשה לבו ויול ברעה: משלי כח די
- כי פחד פחדתי ואגאני ואש' יגורתי ובא לי:
- איוב ג ה לולי י' צבאות חותירי יהודה סבר אף על פי שיש לנו שירי' כמעט בקסדם יתינו לצמרה דכמה: ישעיהו ט א ט
- אם יקום ויהתהלך בחוץ לא משענתו ונקח המכה רק שבתו יתן ורפא ירפא: תהלים נו יא

רבינו חננאל (המושך)

דדייקת מדקא מסיפלי ביש לו כיוצא בהן ר' מאיר סבר אין צריך לברך ור' יהודה סבר אף על פי שיש לו כיוצא בהן צריך לברך, מכלל בשקנה כיוצא בהן וישנם מצויין אצלו מודה לר' מאיר שאין צריך לברך, אלא אפילו בהא פליגי ר' יהודה, והאי (מפריש) [דפריש] פלוגתיהו ביש לו להודיעך כחו דר' מאיר, דכיון שיש לו אף על פי שלא קנה כיוצא בהן מעולם אין צריך לברך. וקומא לן כר' יוחנן וכלשינא בתרא דדייקא מבהמיתין דתנן קנה כלים ולא תנן שיש לו, וכל היכא דפליגי ר' יוחנן ורב הונא הילכתא כר' יוחנן, ולא עוד אלא דקא מתריץ ר' יהודה לספינה, ור' יהודה ר' מאיר הילכתא ור' יהודה הילכתא ור' יוחנן הילכתא ור' יוחנן הילכתא דבין קנה ובין לא קנה ירשא בהן, ואפילו אם קנה כיוצא בהן צריך לברך. מתני' היתה אשתו מעוברת ונאמר יהי רצון מלפניך שתלד אשתי זכר יהי זו תפלת שוא. אוקימנא לאחר מ' יום היא פתלת שיהא, אבל כיון שהיה רחמי, והוא שהוריעו איש ואשתו אחת. אשרי אדם מופחד תמיד בדברי תורה, אבל בבילי דעלמא החוטא מופחד שגאמר פחדו בציון חטאים וי. הנכנס לכרך מפתלל ב' כולו, פירוש וצועק על העתיד, כיצד, ביקש להיכנס לעיר אומר יהי רצון מלפניך שתכניסני לשלום כולו, וכנס לשלום נתן הודאה לשעבר, כיצד, תמו מודה אני לפניך יי'

והמתני לוי עד שאנא, שזה דרך בני אדם. כי נפיק מברך אשר יצר האדם בתוכה וברא בו נקבים נקבים כולו. תנו רבנן הנכנס למרחץ אומר יהי רצון מלפניך יי' אלהי שתצילני מזה ומכיוצא בו לעתיד לבוא ואל יאירע בי דבר קלקלה וטעיל, וכי נאפיק מברך ברוך אשר הצלתני מן האור. הנכנס להקיז דם אומר יהי רצון מלפניך יי' אלהי שיהא עסק זה לי לרפואה ותרפאני, כי אל רופא ורחמן אתה. כי נאפיק מאי, רבא אמר ברוך רופא חיים.

רב הונא דאמר רבא שאנו שצריך לברך אלא שלא קנה כיוצא בהן, אבל קנה כיוצא בהן אין צריך לברך, ודייקינן מינה אם שמת קנה ונכשרי בהן ונכשרי אינם אצלו אין צריך לברך, כל שכן מי שיש אצלו עכשויו כיוצא בהן שאין צריך לברך, נמצא רב הונא כר' מאיר, אלא ר' יוחנן דאמר אפילו קנה כיוצא בהן ויש לו כיוצא בהן צריך לברך כמאן, לא כר' מאיר, דהא ר' מאיר סבר אם יש לו כיוצא בהן אין צריך לברך, ולא כר' יהודה דהא ר' יהודה סבר אם קנה כיוצא בהן אין צריך לברך, ומשני ר' יוחנן לא, לעולם ר' יהודה סבר אפילו קנה וחזר וקנה כיוצא בהן צריך לברך, ודהא דקא מסיפלי ביש לו